

83 . Mesentea | Comuna: Galda de Jos | Județ: Alba | Punct: Biserica ortodoxă Cuvioasa Paraschiva | Anul: 1999

Anul: 1999

Cod RAN: 4437.01

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Evul Mediu

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Ioan Feodor Pascu

Instituții: Instituție Nedefinită

Cercetările arheologice de la Mesentea - Biserica ortodoxă "Cuvioasa Paraschivă"

Raport

Cercetările arheologice efectuate la Biserica Cuvioasa Paraschiva din Mesentea, jud. Alba, s-au desfășurat în perioada 8 - 25 septembrie 1999, ca parte componentă a programului de restaurare a monumentului. Principalele obiective urmărite au fost: găsirea unor explicații privind fizionomia și problemele de rezistență ale monumentului, stabilirea caracteristicilor tehnice (talpa fundației, structura zidăriei, etape de construcție), evoluția nivelului de călcare în interior și exterior. Investigațiile au fost reprezentate de 14 secțiuni, executate în exteriorul și interiorul monumentului conform planului general de săpătură.

Biserica Cuvioasa Paraschiva din Mesentea a fost ridicată în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea pe locul unei mai vechi biserici din lemn, de la care, în partea de nord-vest a altarului, a fost vag surprinsă o parte din talpa de piatră. Naosul, pronaosul și turnul au fost ridicate în aceeași etapă, au fundații continue, se țin între ele și se află la aceeași cotă de adâncime. Altarul a fost adosat naosului, are o fundație mai puțin adâncă, mai superficial realizată și suprapune fragmente dintr-o zidărie mai veche. În interior bolta naosului se sprijină pe patru picioare, dintre care cele de sud-est și sud-vest sunt relativ bine sprijinite, în timp ce pilastrul din nord-vest are o fundație superficială iar cel de nord-est este lipsit complet de fundație. Structura bolții din altar a creat, la fel ca și în naos, serioase probleme în structura de rezistență. Rezolvarea acestora a fost încercată în cursul secolului nostru, prin consolidarea din exterior a fundațiilor cu contraforturi subterane din piatră înecată în beton, așezate simetric în punctele principale ale bisericii -obstrucționând considerabil investigația de specialitate. Cu mici variații aceste contraforturi încep de la talpa fundației și se termină puțin sub actualul nivel de călcare. În săpătură au fost descoperite opt astfel de contraforturi, poziționate pe colțurile de nord-vest ale turnului și pronaosului, pe mijlocul laturii de nord (în dreptul pilastrului de nord-vest al bolții din naos), pe umărul de nord al altarului, pe cele două colțuri de nord-est ale absidei pentagonale, pe umărul de sud al altarului și pe mijlocul laturii de sud a navei (în dreptul zidului intermediar pronaos-naos). Prin simetrie mai pot fi presupuse alte patru contraforturi: pe colțurile de sud-est ale absidei pentagonale și pe cele de sud-vest ale pronaosului și turnului.

Datorită cimitirului aferent monumentului, în exterior nu a putut fi clar stabilit un nivel de călcare. În interior a fost sesizat un strat de incinerare ce corespunde unei construcții anterioare din lemn, suprapus de o lătuială gălbuie aparținând primului nivel de călcare a monumentului și, apoi de actuala pardoseală din piatră.

Cimitirul vechi a fost reprezentat în săpătură de 34 de morminte, dintre care două treimi au fost de mături. Majoritatea decedaților au fost îngropați în sicrie, cu mâinile încrucișate în unghi drept deasupra bazinei și moneda de obol. Dintre acestea au fost descoperite 14 bucăți, datând din anii: 1653, 1689, 1701 (2 buc.), 1795, 1800 (3 buc.), 1812, 1859, 1862, 18??, alte două fiind neidentificate.

Inventarul arheologic descoperit nu este numeros dar prezintă interes din punct de vedere istoric. În principal acesta este alcătuit din fragmente de ceramică dacică și medievală târzie, o aplică romană din bronz, un vârf de săgeată, 14 monede datate între 1653-1862, o bază de coloană și un capitel baroc din

gresie.

Raportând cercetările arheologice la obiectivele inițial urmărite, în faza actuală de prelucrare a informațiilor se desprind următoarele concluzii: fizionomia monumentului se datorează unor construcții anterioare, fără elemente de datare și subliniate doar cu o relativă certitudine; o biserică din lemn (ridicată într-un nivel de cultură dacică), distrusă parțial sau integral de un incendiu, reprezintă un prim punct de plecare; o primă fază din piatră alcătuită dintr-o zidărie superficială, funcțională și demolată ori doar rămasă în stadiul de infrastructură (evidentă în zona altarului), e posibil să fi reprezentat o formă preliminară a edificiului contemporan; releveul actual înfățișează un efort constructiv unitar pentru turn, pronaos și naos, la care ulterior a fost adosată incinta altarului; anomalii planimetrice sunt consecința fazelor anterioare, în funcție de care au fost armonizate zidăriile actuale

Informații suplimentare online

[Raportul 947 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
